

ISSN 1211-2615

vexilologie

ZPRAVODAJ ČESKÉ VEXILOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI

197

JOSEF HUBKA

Z HISTORIE STÁTNÍCH SYMBOLŮ TÁDŽIKISTÁNU

Již od starověku bylo území dnešního Tádžikistánu součástí sousedních říší. V 6. – 4. století př. n. l. bylo součástí perské říše Achajmenovců, v letech 329 - 327 př. n. l. je dobyl Alexandr Veliký. Ve 3. – 2. století př. n. l. bylo území součástí Baktrie a od 2. století př. n. l. do 4. století říše Kušanů. Do poloviny 8. století dobyli celý Tádžikistán muslimští Arabové. Po vpádu Mongolů ve 13. století se stal součástí říše Timúrovců a od 16. století bylo území součástí Bucharského chanátu, v jehož rámci bylo v průběhu druhé poloviny 19. století postupně připojováno k Rusku. Za první oficiální státní vlajku vyvěšovanou na území Tádžikistánu lze tedy považovat tehdy platnou vlajku Ruska (**Obr. 1**).

Na přelomu 19. a 20. století se aktivizovalo národně-osvobozené hnutí, ale po ruské bolševické revoluci a ustavení sovětské moci v listopadu 1917 až únoru 1918 se toto území stalo dne 30. dubna 1918 součástí nově vyhlášené **Turkestánské autonomní sovětské socialistické republiky** v rámci **Ruské sovětské federativní socialistické republiky**. Turkestánská autonomní sovětská socialistická republika vlastní oficiální symboly neužívala, jako její státní vlajka se vyvěšovala státní vlajka Ruské sovětské federativní socialistické republiky (**Obr. 2**). Po vyhlášení **Svazu sovětských socialistických republik (SSSR)** dne 30. prosince 1922, jehož součástí se stala i Ruská sovětská federativní socialistická republika, se na území Turkestánské autonomní sovětské socialistické republiky začala užívat také státní vlajka této federace (**Obr. 3**).

Dne 14. října 1924 schválilo zasedání Všeruského ústředního výkonného výboru rozhodnutí Ústředního výkonného výboru Turkestánské autonomní sovětské socialistické republiky o vytvoření **Tádžické autonomní sovětské socialistické republiky**. Dne 1. prosince 1926 byla tato autonomní republika, na základě deklarace schválené na prvním ustavujícím sjezdu sovětů Tádžické autonomní sovětské socialistické republiky v Dušanbe, začleněna do **Uzbecké sovětské socialistické republiky**, vytvořené dne 27. října 1924 v rámci nového národnostně administrativního dělení středoasijských republik. V této souvislosti se na území Tádžické autonomní sovětské socialistické republiky začaly vyvěšovat státní vlajky Uzbecké SSR a SSSR. Státní vlajku Uzbecké SSR tvořil v té době červený list o poměru stran 1:2 se žlutou zkratkou názvu republiky Uz.S.S.R. arabským písmem v uzbeckém, cyrilicí v ruském a arabským písmem v tádžickém jazyce v horním rohu (**Obr. 4**). Po přechodu uzbeckého jazyka na latinské písmo, na přelomu let 1927 a 1928, došlo i k úpravě této vlajky tak, že původní arabské zkratky názvů republiky byly nyní psány latinkou (**ӨЗ.Б.Ў.Ҷ. а Ҷ.Ў.Б.ӨЗ.**) (**Obr. 5**).

Vlastní státní vlajka Tádžické autonomní sovětské socialistické republiky byla zavedena až rozhodnutím předsednictva Ústředního výkonného výboru Tádžické autonomní sovětské socialistické republiky ze dne 23. února 1929, kterým bylo stanoveno, že státní vlajkou je červený (šarlatový) list se státním znakem v horním rohu (**Obr. 6**). Státní znak tvořil zlatý srp (heraldicky vlevo) a kladivo (vpravo) se zkříženými rukojetmi nacházející se v paprscích zlatého vycházejícího slunce. Vše je obklopené věncem ze zlatých pšeničných klasů (heraldicky vlevo) a zelené větévky bavlníku s rozevřenými tobolkami (heraldicky vpravo), převázaným červenou stuhou, v dolní části se zkratkou **ТА ССР** (ruská zkratka názvu republiky v cyrilici). Vše je položeno na oranžové kruhové pole, v opisu je v horní polovině tádžicky arabským písmem heslo *Proletáři všech zemí, spojte se!* (*Proletarqoi qaman mamlakatqo, âk šaved!*), v dolní části totéž heslo velkými písmeny rusky v cyrilici („**ПРОЛЕТАРИИ ВСЕХ СТРАН, СОЕДИНЯЙТЕСЬ!**“). Nad věncem v horní části je malá stříbrná pěticípá hvězda¹.

V dubnu 1929 byla přijata Ústava Tádžické autonomní sovětské socialistické republiky, v jejímž článku 105 jsou popsány její nové symboly. Státní vlajkou se stal červený (šarlatový) list s novým státním znakem v horním rohu. Státní znak tvořila zlatě lemovaná pěticípá hvězda plnějšího tvaru, ve které je zelená krajina se zasněženými vrcholky hor, nad nimiž vychází na modrém nebi zlaté slunce s 35 zlatými paprsky. Přes tento výjev jsou položeny zlatý srp (heraldicky vlevo) a kladivo (heraldicky vpravo) se zkříženými rukojetmi. Hvězda je obklopena věncem ze zlatých pšeničných klasů (heraldicky vlevo) a zelené větévky bavlníku s rozevřenými tobolkami (heraldicky vpravo), svázaným v dolní části červenou stuhou. Vše je položeno na oranžové kruhové pole, v horní polovině je kolem horního cípu hvězdy tádžicky arabským písmem a v latince heslo *Proletáři všech zemí, spojte se!*, v dolní části mezi dolními cípy hvězdy je totéž heslo rusky, v cyrilici. Oranžové kruhové pole je navíc položeno na větší zlaté kruhové pole a posunuto směrem nahoru, takže viditelná část zlatého disku připomíná půlměsíc s cípy směřujícími vzhůru. Na něm je do půlkruhu plný název republiky tádžicky arabským písmem (*Jomhūriyat-e ejtemā-e šurawī-e moātr-e Tājikestān*), velkými písmeny tádžicky v latince („**ЉУМНУРИЈАТИ ИРТИМОИЈИ ШУРАВИЈИ МУХТОРИ ТОЉИКИСТАН**“) a velkými písmeny rusky v cyrilici („**ТАДЖИКСКАЈА АВТОНОМНАЈА СОВЕТСКАЈА СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЈА РЕСПУБЛИКА**“). Je známo i vyobrazení znaku, kde nápisy v latince chybí.² Poměr stran vlajkového listu byl stanoven na 1: 2 (**Obr. 7 a Obr. 8**).

Dne 12. června 1929 byla rozhodnutím Ústředního výkonného výboru SSSR přeměněna Tádžická autonomní sovětská socialistická republika na **Tádžickou sovětskou socialistickou republiku** a dne 5. prosince 1929 schválil tentýž orgán

rozhodnutí o vstupu Tádžické SSR do SSSR. V této souvislosti došlo k úpravě dosud užívaného státního znaku tak, že z názvů republiky na zlatém půlměsíci bylo vypuštěno slovo „autonomní“. Tato změna se pravděpodobně promítla i na státní vlajku Tádžické SSR.³

Ústavou Tádžické SSR, přijatou dne 24. února 1931 na 4. sjezdu sovětů Tádžické SSR, byly zavedeny nové státní symboly. Podle článku 93 tvořil státní vlajku červený (šarlatový) list o poměru stran 1: 2 se žlutým (v originále textu zlatým) nápisem Tadž. S.S.R. v horním rohu. V textu však není specifikováno v jakém jazyce a písmu zkratka názvu státu na vlajce je. Podle ruského vexilologa Michaila V. Revnivceva se nejpravděpodobněji užívala zkratka názvu republiky v latinkou psaném tádžickém jazyce, tedy **ç. i. ş. toç.**⁴ (**Obr. 9**). Podle některých pramenů⁵ byl na vlajce nápis Ç.S.S. Toçikiston, což ale není v souladu s textem ústavy, a i podle shora uvedeného vexilologa se to zdá velmi nepravděpodobné.

Ústavou z roku 1931 byl zaveden také nový státní znak. Tvořila jej pětícípá hvězda plnějšího tvaru, ve které je v horní části krajina se zasněženými vrcholky hor, nad nimiž vychází slunce s 15 paprsky, přes které jsou položeny srp (heraldicky vlevo) a kladivo (vpravo) se zkříženými rukojetmi. Pod svahy hor je vyobrazena tovární hala a most. V dolní části hvězdy je vyobrazeno pasoucí se stádo ovcí, traktorista na traktoru jedoucí po poli a po kolejích jedoucí parní lokomotiva. Hvězda je obklopena věncem z pšeničných klasů (heraldicky vlevo), větévky bavlníku s rozevřenými tobočkami (heraldicky vpravo) a vinného hroznu (dole). Věncem je převázaný stuhou, na níž je v horní části heslo *Proletáři všech zemí, spojte se!* psané v tádžickém jazyce latinkou („**Proletorhoji hamaji çahon jak şaved!**“), arabským písmem a velkými písmeny rusky, v cyrilici. V dolní části je v těchto jazycích a písmech název republiky *Tádžická sovětská socialistická republika* (**Obr. 10**).

Dne 26. května 1936 byla na 4. zasedání V. sjezdu Ústředního výkonného výboru sovětů Tádžické SSR schválena nová státní vlajka. Měla červený (šarlatový) list o poměru stran 1: 2, který měl v horním rohu zkřížený žlutý srp a kladivo nad žlutými nápisy Ç.S.S. Toçikiston a Таджикская С.С.Р. (**Obr. 11**). Zároveň byl schválen i nový státní znak. Tvořil jej věncem z pšeničných klasů (heraldicky vlevo), větévky bavlníku s rozevřenými tobočkami (heraldicky vpravo) a vinného hroznu (dole). Věncem je převázaný stuhou, na níž je heslo *Proletáři všech zemí, spojte se!* v tádžičtině (heraldicky vpravo) a ruštině (heraldicky vlevo). V dolní části věnce je přes vinný hrozen položen zkřížený srp a kladivo, v horní části lemovaná pětícípá hvězda. Uvnitř věnce je vyobrazena krajina se zasněženými vrcholky hor, nad nimiž vychází slunce s 27 paprsky, na nichž je do oblouku nápis Ç.S.S. Toçikiston. Pod horami je vodní kanál, vodní elektrárna, naftová věž s červeným praporkem, traktorista na traktoru jedoucí po poli a dvě ovce (**Obr. 12**). Popisy a vyobrazení těchto symbolů byly ná-

Z HISTORIE STÁTNÍCH SYMBOLŮ TÁDŽIKISTÁNU

Obr. 1

Obr. 2

Obr. 3

Obr. 4

Obr. 5

Obr. 6

Obr. 7

Obr. 8

sledně zaneseny do článků 92 a 93 Ústavy Tádžické SSR.

Vlajka ve shora uvedené podobě byla potvrzena i Ústavou Tádžické SSR přijatou dne 1. března 1937, kde byla popsána v článku 132. Dosud užívaný státní znak však potvrzen nebyl a touto ústavou byl zaveden nový, značně zjednodušený. Podle článku 129 jej tvořila červená pěticípá hvězda se zlatým zkříženým srpem a kladivem uprostřed (mírně posunutým do jejího horního cípu) v paprscích vycházejícího zlatého slunce. Celý výjev je ohraničen věncem z pšeničných klasů (heraldicky vlevo) a větévky bavlníku s rozevřenými tobolkami (heraldicky vpravo), převázaným šarlatovou stuhou, na níž je po stranách heslo *Proletáři všech zemí, spojte se!* v tádžičtině (heraldicky vpravo) a ruštině (heraldicky vlevo). Ve spodní části jsou na této stuze pod sebou nápisy **Ç.S.S. Тоҷикистон** a **Таджикская С.С.Р.** (**Obr. 14**).

V roce 1938 došlo k úpravě státní vlajky a znaku tak, že na nápisech **Ç.S.S. Тоҷикистон** bylo písmeno „Ç“ (od slova *Çumhurijat*) nahrazeno písmenem „R“ (od slova *Respublika*) a byly odstraněny tečky. Nápisy na vlajce se přitom poněkud zvětšily, takže dosahovaly až do poloviny délky vlajkového listu, zkřížený srp a kladivo jsou nyní naopak menší. Poměr stran vlajkového listu zůstal zachován 1: 2 (**Obr. 13**).

Po dvou letech došlo k další úpravě státní vlajky a znaku Tádžické SSR. Stalo se tak na základě dekretu, vydaného dne 28. září 1940 prezídiem Nejvyššího sovětu Tádžické SSR, kterým byl změněn způsob psaní textu nápisů v tádžičtině na vlajce a znaku z latinské abecedy na nový, založený na ruské azbuce. Nápisy **RSS Тоҷикистон** byly tak nahrazeny nápisy **РСС Тоҷикистон**. Písmena obou nápisů na vlajce byla nyní zároveň méně tučná, stejně jako kresba zkříženého srpu a kladiva, která byla oproti předchozí vlajce posunuta poněkud blíže k žerďovému okraji (**Obr. 15** a **Obr. 16**). V této podobě byly státní symboly potvrzeny i Ústavou Tádžické SSR z roku 1946.

Dne 20. března 1953 vydalo prezidium Nejvyššího sovětu Tádžické SSR usnesení *O státní vlajce Tádžické SSR*, kterým byla zavedena nová státní vlajka, zcela odlišná od vlajek do této doby užívaných. Tvořil ji list se čtyřmi vodorovnými pruhy, červeným, bílým, zeleným a červeným v poměru 5: 2: 1: 2. V horním rohu byl zkřížený žlutý srp a kladivo, nad nimi červená žlutě lemovaná pěticípá hvězda. Srp a kladivo jsou vepsány do pomyslného čtverce, jehož strana je rovna čtvrtině šířky vlajky; špička srpu se dotýká horní strany čtverce, zatímco násady obou těchto nástrojů končí v jeho dolních rozích. Délka kladiva i s násadou je rovna třem čtvrtinám úhlopříčky čtverce. Pěticípá hvězda je vepsána do pomyslné kružnice o průměru rovném osmině šířky vlajky, jež se dotýká středu horní strany čtverce. Vzdálenost svíslé osy hvězdy i průsečíku os kladiva a srpu od žerďového okraje je rovna čtvrtině šířky vlajky. Střed hvězdy je vzdálen desetinu šířky od horního okraje vlajky. Poměr stran vlajko-

vého listu byl stanoven na 1: 2 (**Obr. 17**). Podle oficiálního výkladu symbolizovala vlajka státní suverenitu Tádžické SSR, její dobrovolné spojení s ostatními rovnoprávními republikami SSSR, nerozborný svazek dělníků, rolníků a inteligence a přátelství a bratrství lidu všech národů republiky budujících komunistickou společnost. Autorem vlajky byl výtvarník M. P. Šlykov. Dne 19. září 1953 byla zákonem Tádžické SSR *O schválení usnesení prezidia Nejvyššího sovětu Tádžické SSR O státní vlajce Tádžické SSR* tato vlajka uzákoněna a v této podobě potvrzena v článku 170 i ústavou Tádžické SSR z roku 1978.

Dne 15. srpna 1980 došlo na základě usnesení prezidia Nejvyššího sovětu SSSR k drobné úpravě státní vlajky SSSR spočívající ve vypuštění emblému tvořeného srpem, kladivem a hvězdou z rubové strany. Podobnou změnu státní vlajky posléze v roce 1981 kodifikovala i Tádžická SSR, takže rubová strana byla bez zmíněného emblému, tj. tvořena pouze barevnými pruhy. V praxi se však tato změna zřejmě příliš nedodržovala⁶ (**Obr. 18**).

V rámci státoprávních změn v SSSR vyhlásila Tádžická SSR dne 24. srpna 1990 svrchovanost, ale dosud užívané státní symboly zůstaly v platnosti. Dne 1. září 1991 změnila Tádžická SSR oficiální název země na **Republika Tádžikistán** a dne 9. září 1991 byla vyhlášena plná nezávislost na SSSR. Ani poté nebyly zavedeny nové symboly země, byť některé zdroje⁷ uvádějí, že se po vyhlášení nezávislosti užívala vlajka Tádžické SSR bez komunistických symbolů, hvězdy, srpů a kladiva – viz obr. 18. Tuto domněnku však vyvrací absence jakéhokoliv právního předpisu, který by tuto změnu zaváděl, a také skutečnost, že dne 2. března 1992 při ceremoniálu vztyčování státních vlajek nových členů OSN před její budovou v New Yorku byla vyvěšena jako státní vlajka Tádžikistánu vlajka s těmito symboly (a s pruhy s nesprávným poměrem 3: 1: 1) (**Obr. 19**).

V důsledku probíhající občanské války byly nové státní symboly nezávislého Tádžikistánu zavedeny až dne 24. listopadu 1992 schválením výnosu o nových tádžických státních symbolech na 16. (tzv. „smírčím“) zasedání Nejvyšší rady Republiky Tádžikistán v obci Arbob u města Chodžentu. Podle tohoto výnosu tvoří státní vlajku (platnou do současné doby) tři vodorovné pruhy, červený, bílý a zelený, v poměru jejich šířek 2: 3: 2. Uprostřed bílého pruhu je žlutá stylizovaná koruna a nad ní v půlkruhu sedm žlutých pěticípých hvězd orientovaných k hornímu okraji vlajky. Poměr šířky k délce vlajkového listu je 1: 2. Koruna a hvězdy jsou vepsány do obdélníka, jenž měří na výšku čtyři pětiny šířky bílého pruhu a má délku rovnou šířce bílého pruhu. Hvězdy jsou vepsány do myšlených kružnic o průměru tří dvacetin šířky bílého pruhu a jejich středy leží na další myšlené kružnici o poloměru poloviny šířky bílého pruhu. Koruna měří na výšku jedenáct dvacetin šířky bílého pruhu. Její spodní okraj má tvar oblouku o poloměru šesti pětín šířky bílého pruhu. Horní část koruny

je zdobena čtyřmi oblouky o průměru jedné pětiny šířky bílého pruhu. Symbolika vlajky je vykládána takto: tři pruhy představují tři epochy (epochu zlaté doby, boje dobra a zla a zániku světa); červená barva připomíná oheň, ale je také barvou jednoty republiky a bratrství s ostatními národy světa, bílá symbolizuje vodu a hlavní bohatství republiky – bavlnu, též připomíná sníh a led na vysokých horách. Zelená zastupuje zemi a úrodná údolí, kterých je v Tádžikistánu velmi málo. Hvězdy symbolizují svatého ducha Spenta Mainjua a služební duchy, kterými jsou Vohu manah (ochránce skotu), Ašem vahištem (ochránce ohně), Chšathrem vairjem (ochránce kovů), Spenta ármaiti (ochránce země), Haurvatát (ochránce vody) a Ameretát (ochránce rostlin). Koruna je symbolickým zosobněním základních principů staroíránské zoroastrické mytologie a kosmogonie. Na ní je zjednodušená kresba tří olejových lampiček, které představují tři hlavní posvátné ohně zoroastrijců. Dolní část koruny znázorňuje zoroastrický mytický most Činvat, na kterém bude Zarathuštra (Zoroaster) určovat osud mrtvých na konci světa. Autory vlajky jsou Z. Chabibilajev, A. Zanevskij, L. Dodchudojevová, N. Ignatušinová a M. Sajdalijev (**Obr. 20**).

Nový státní znak, zavedený 24. listopadu 1992, tvořilo tyrkysově modré kruhové pole, v němž je zlatý okřídlený ohlížejíci se lev v paprscích slunce vycházejícího nad třemi stříbrnými vrcholky zlatých hor. Kruhové pole je obklopeno zlatými pšeničnými klasy převázanými červeno-bílo-zelenou stuhou. Ve vrcholku znaku je zlatá koruna se zlatými hvězdami jako na státní vlajce. Pravá tlapa okřídleného lva je zdvižena. Sluneční paprsky jsou seskupeny do tří pramenů po sedmi paprscích. Věnc se skládá ze čtyř klasů se třinácti pšeničnými zrny a sedmi osinami z každé strany. Symbolika koruny s hvězdami je stejná jako u vlajky, tři prameny slunečních paprsků symbolizují etickou triádu zoroastrické morálky – blažené mysli, blažených slov a blažených činů. Okřídlený lev, který se dříve užíval také na íránských státních symbolech, je symbolem božské síly, slunce a ohně, klidu, pokoje a blahobytu. Tyrkysově modrá barva kruhového disku připomíná, že v Tádžikistánu jsou největší naleziště tyrkyosu na světě. Tři vrcholky hor symbolizují hřebeny Alajských hor, Zaalajských hor a Pamíru. Věnc pšeničných klasů je symbolem zemědělství a usedlého života (**Obr. 21**).

Tento státní znak však byl od samého počátku kritizován jak prosovětsky smýšlejícími úředníky na jedné straně, tak islámskými radikály na straně druhé. První poukazovali na zdánlivou podobnost lva na znaku Tádžikistánu se lvem na symbolech íránského šáha a dřívější státní vlajce Íránu, druzí poukazovali na to, že islám zakazuje zobrazování živých bytostí (lidí i zvířat). To vše vedlo k tomu, že o rok později byl zaveden nový státní znak, který navazuje na podobu znaku předchozího. Přijat byl dne 28. prosince 1993 na 18. zasedání Nejvyšší rady Republiky Tádžikistán schválením nového znění zákona *Narižení o státním znaku Republiky Tádžikistán* a užívá

Z HISTORIE STÁTNÍCH SYMBOLŮ TÁDŽIKISTÁNU

Obr. 9

Obr. 10

Obr. 11

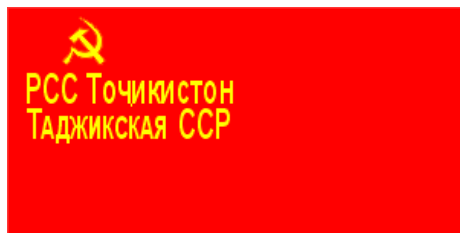
Obr. 12

Obr. 13

Obr. 14

Obr. 15

Obr. 16

se do současné doby. Jeho ústřední částí je opět stylizovaná kresba zlaté koruny a sedmi zlatých pěticípých hvězd v oblouku nad korunou. V pozadí je paprscitě zlaté slunce vycházející za trojicí zlatých hor pokrytých stříbrným sněhem. Celý výjev je ohraničen věncem ze zlatých pšeničných klasů (heraldicky vlevo) a zelenou větévkou bavlníku s listy a rozevřenými tobolkami (heraldicky vpravo). Věncem je převázán červeno-bílo-zelenou stuhou a ve spodní části je překryt zlatou knihou v červených deskách (**Obr. 22**).

Poznámky a odkazy:

¹ Ač v zákonech a předpisech v sovětské éře jsou symboly a nápisy na vlajkách popisované jako „zlaté“ a „stříbrné“, ve skutečnosti byly na skutečných vlajkách vždy žluté a bílé.

² <http://www.heraldicum.ru/tajikist/index.htm>

³ <http://www.vexillographia.ru/tadjik/index.html>

⁴ <http://www.vexillographia.ru/tadjik/index.html>

⁵ např. SOKOLOV, V. A. State Symbols of Soviet Tajikistan. Helsinki, 1983, s. 6, <http://www.rbvex.it/asiapag/tagikistan.html> nebo http://www.crwflags.com/fotw/flags/su-tj_h.html

⁶ *Vexilologie*, zpravodaj Vexilologického klubu č. 68, Praha 1987, s. 1323

⁷ např. <http://www.crwflags.com/fotw/flags/tj.html> nebo <http://www.worldstatesmen.org/Tajikistan.html>

Literatura a prameny:

HERZOG, H.-U. a WOLF, F. Flaggen und Wappen. Leipzig, 1967, s. 92.

MUCHA, L. a VALÁŠEK, S. Vlajky, znaky zemí světa. 1. vydání. Praha, 1975, s. 31, 33-34.

SMITH, W. Flags through the Ages and across the World. New York, 1975, s. 130-131.

HERZOG, H.-U. Flaggen und Wappen. 1. vydání. Leipzig, 1980, s. 263, 275.

SOKOLOV, V. A. State Symbols of Soviet Tajikistan. Helsinki, 1983.

BROŽEK, A. Lexikon vlajek a znaků zemí světa. 1. vydání. Praha, 1998, s. 196.

LIŠČÁK, V. a FOJTÍK, P. Státy a území světa. 2. vydání. Praha, 1998, s. 875-877.

Album des pavillons nationaux et des marques distinctives. Brest, 2000.

SOKOLOV, V. A. Флаги, Вексиллологический справочник по флагам Российской Империи и СССР, том 2. Москва, 2002, s. 193-205.

BROŽEK, A. Lexikon vlajek a znaků zemí světa. 2. vydání. Praha, 2003, s. 197.

LIŠČÁK, V. Státy a území světa. 3. vydání. Praha, 2009, s. 803-805.

Vexilologie, zpravodaj Vexilologického klubu č. 68, Praha, 1987, s. 1323.

Vexilologie, zpravodaj Vexilologického klubu č. 88, Praha, 1993, s. 1723-1725.

Vexilologie, zpravodaj Vexilologického klubu č. 92, Praha, 1994, s. 1796.

<http://www.vexillographia.ru/tadjik/index.html>

<http://www.heraldicum.ru/tajikist/index.htm>

<http://www.crwflags.com/fotw/flags/tj.html>

<http://www.worldstatesmen.org/Tajikistan.html>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Tajikistan>

<http://www.rbvex.it/asiapag/tagikistan.html>)

<http://hubert-herald.nl/INHOUD.htm>)

<http://www.statoids.com/utj.html>)

<http://www.prezident.tj/en>)

<https://soviet-postcards.com/post/622915191/tajik-ssr-state-emblem-via-etsy>

Obrázky:

obr. na obálce převzat z <https://soviet-postcards.com/post/622915191/tajik-ssr-state-emblem-via-etsy>

č. 1, 17, 18, 19, 20 převzaty z <http://www.crwflags.com/fotw/flags/tj.html>

č. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 21 převzaty z <http://www.vexillographia.ru/tadjik/index.html>

č. 14, 16 převzaty z <http://hubert-herald.nl/INHOUD.htm>

č. 22 převzat z <http://en.wikipedia.org/wiki/Tajikistan>

ADRESA AUTORA: JOSEF HUBKA, SMETANOVA 2, 269 01 RAKOVNÍK, JOSEFHUBKA@VOLNY.CZ

SUMMARY

The leading Czech vexillologist summarizes available data on the history of Tajik state symbols since 1924 when Tajikistan gained the status of an autonomous Soviet socialist republic up to the present. Unlike in the Soviet period when symbolism of them originated in communist ideology, only the current flag (Fig. 20) and arms (Fig. 22) have their original meaning. Three stripes of the flag stand for three epochs of the country's history: the golden age of prosperity, the age of the fight of goodness and evil, and the era of the doom of the world. Red colour symbolizes fire, the unity of the republic, and brotherhood among the nations. White refers to the water and the main product of the republic – cotton and reminds of snow and ice in the high mountains. Green represents the Earth and the fertile valleys so rare in Tajikistan. Seven yellow stars symbolize the Holy Ghost Spenta Mainju and six his assisting demons who protect cattle (Vohu Manah), hearth (Ashem Vahishtem), metals (Khshathrem Vairjem), earth (Spenta Armaiti), water (Haurwatat) and plants (Ameretat). The crown symbolizes the basic principles of ancient Iranian Zoroastrian mythology and cosmology. Three oil-lamps stand for three main sacred fires of the Zoroastrians while the lower arch of the crown reminds a mythical bridge where the Zoroaster decides the fate of the dead humans at the end of the world.

ALEXANDER NIKODIMOVIČ BASOV

SOUČASNÉ VOJENSKÉ NÁMOŘNÍ VLAJKY EVROPSKÝCH ZEMÍ (XI)

GRUZIE

Po nešťastných válečných operacích během gruzínsko-ruského konfliktu bylo vojenské loďstvo Gruzie v roce 2009 zlikvidováno. Zbylé lodě i námořníci byli podřízeni velitelství pobřežní ochrany pohraniční policie Ministerstva vnitra Gruzie. Vlajky pro tyto lodě byly stanoveny výnosem prezidenta č. 507 ze dne 25. srpna 1999. Vlajka pobřežní ochrany je modrá s bílým ondřejským křížem lemovaným úzkým modrým a světlezeleným lemem. Uprostřed listu je emblém – žlutý monogram královny Tamary (1160-1213) na zeleném podkladě se žlutým ozdobným lemováním. V současnosti se používá jednodušší vlajka bez emblému. Jako čelenová vlajka se používá vlajka státní, služební vlajka se nepoužívá.

TURECKO

Až do konce 18. století vlály na osmanských lodích zelené vlajky se třemi bílými půlměsíci. Po porážce osmanského loďstva, jemuž velel Seit Ali, v bitvě u mysu Kaliakra 27. července 1793 změnil veloadmirál Küçük Hüseyin Paşa na Aliho naléhání barvu listu na červenou a místo tří bílých půlměsíců vlajka nesla bílý půlměsíc s pěticípou hvězdou, která symbolizovala jednotu všech částí impéria. Oficiálně byla tato vlajka zavedena až v roce 1842. Mezi roky 1839 – 1876 měla hvězda často sedm nebo i osm cípů (počtu cípů u hvězdy islám nepřipisuje žádný význam). Nyní se válečná i čelenová vlajka shodují s vlajkou státní a služební vlajka je červený plamen s půlměsícem a hvězdou u žerdi.

SLOVINSKO

Slovinsko má jen malé vojenské loďstvo – pouze dvě strážní lodě. Ale i pro tuto nevelkou flotilu byly zavedeny dne 26. listopadu 1995 vlajky. Válečnou vlajkou se stala státní vlajka – bílo-modro-červená trikolora se státním znakem v horním rohu listu. Čelenovou vlajkou se stal modrý čtvercový list se státním znakem uprostřed, který byl však později nahrazen vlajkou se třemi vodorovnými pruhy, bílým, modrým a žlutým (tato kombinace byla původně navrhována jako státní vlajka). Služební vlajka není známa.

ADRESA AUTORA: ALEXANDER NIKODIMOVIČ BASOV, A/JAŠČIK 39, 220023 G. MINSK, BĚLORUSKO,
BASOVFLAG@YANDEX.RU

Z ruštiny přeložil, ilustracemi opatřil a k otištění ve *Vexilologii* připravil Ing. Petr Exner

Z HISTORIE STÁTNÍCH SYMBOLŮ TÁDŽIKISTÁNU

Obr. 17

Obr. 18

Obr. 19

Obr. 20

Obr. 21

Obr. 22

SOUČASNÉ VOJENSKÉ NÁMOŘNÍ VLAJKY EVROPSKÝCH ZEMÍ (XI)

GRUZIE

vlajka pobřežní ochrany

2 : 3 1999

čelenová vlajka

2 : 3 1999

TURECKO

válečná vlajka

2 : 3 1927

čelenová vlajka

2 : 3 1927

Průměr půlměsíce je 1/2 šířky listu. Střed půlměsíce leží v 1/3 délky listu.
Průměr hvězdy je 1/4 šířky listu.

služební vlajka

Rozměry služební vlajky se liší podle velikosti lodě. Dříve stanovené rozměry byly stanoveny od 10 x 180 cm po 18 x 1280 cm, tj poměr 1 : 18 až cca 1 : 70

SLOVINSKO

vlajka pobřežní ochrany

1 : 2 1995

čelenová vlajka

1 : 2 1996

SUMMARY

After the Georgian-Russian conflict in 2008, the military fleet of Georgia was destroyed and the remaining ships were integrated into the Coast Guard, whose flag was adopted on August 25, 1999. Today's variant omits the central emblem of the monogram Queen Tamara (1160-1213). The national flag is hoisted at the bowsprit while the masthead pennant is not used at all.

In 1793, the former green flags charged with three white crescents were replaced by a red flag with a crescent and a star on the military ships of the Ottoman Empire. Originally a five-pointed star was supposed to symbolize the unity of all parts of the empire but later (1839-1876) the star had seven or even eight points without any explanation. The Republic of Turkey introduced the current model in 1927, since the war ensign and bowsprit flag is identical to the national symbol. The masthead pennant shows a red streamer with a crescent and a star at the hoist.

Slovenia possesses a small military navy only floating under war ensign since November 26, 1995. It is the same as the national flag while the bowsprit flag of 1996 consist of three horizontal stripes in white, blue and yellow. As for the pennant, we have no information.

BIBLIOGRAFIE VEXILOLOGICKÝCH PRACÍ PETRA EXNERA ZA POSLEDNÍ DESETILETÍ

Jako doplněk rozhovoru J. Martykána s jubilentem otištěného ve *Vexilologii* č. 196, s. 3915 až 3920 otiskujeme další část Exnerovy bibliografie. Navazuje na bibliografii zveřejněnou ve *Vexilologii* č. 156, s. 3053 až 3054, která zachytila období 1993 až 2010. Záznamy jsou řazeny chronologicky, předřazen jim je záznam, který unikl pozornosti sestavitele před 10 lety. Z důvodů omezeného místa a existence kvalitních rejstříků nejsou uváděny články P. Exnera z našeho zpravodaje *Vexilologie*. Nejsou ani rozepisovány jeho příspěvky z jím vydávaného periodika *vexi.info* 109 (květen - červen 2010) až *vexi.info* 168 (březen-duben 2020), které je dostupné na <http://www.vexi.info/vexiinfo/>

Vexilologický lexikon: vlajky městských částí (Brno, Opava, Ostrava). Hradec Králové: Středisko vexilologických informací, 2006. 52 s., il.

Vexilologický lexikon: prapory obcí České republiky. 9 sv. Hradec Králové: Středisko vexilologických informací, 2011 – 2019. 560 s., il.

Symboly města Hradec Králové / s Lenkou Horákovou. In: Encyklopedie města Hradec Králové (N—Ž). Hradec Králové 2011, s.611-612, il. ISBN 978-80-86472-52-2.

Symboly 5. českého národního vexilologického kongresu. In: Sborník přednášek z 5. českého národního vexilologického kongresu. Liberec 2012, s. 13. ISBN 978-80-260-2767-6.

Udělování znaků a vlajek obcím v České republice v letech 1991 - 2011. In: Sborník přednášek z 5. českého národního vexilologického kongresu. Liberec 2012, s. 29-39. ISBN 978-80-260-2767-6.

Udělování znaků a vlajek obcím v České republice v letech 1991 - 2011. In: Sborník z I Europejska konferencja heraldyczn0-weksylologiczna, Cieszyn 2012, s. 219-227, il. (vydáno na CD)

Vlajky, prapory a jejich používání: základní pravidla pro vyvěšování vlajek na území České republiky / s Pavlem Fojtíkem a Zbyškem Svobodou. 2., aktualiz. vyd. Liberec: Libea, 2013. 67 s. ISBN 978-80-260-2445-3.

Symboly 6. českého národního vexilologického kongresu. In: Sborník přednášek z 6. českého národního vexilologického kongresu. Ústí nad Orlicí 2016, s. 12. ISBN 978-80-270-0497-3.

Historical symbols of Bohemia, Moravia and Silesia on contemporary coats of arms and flags of Czech regions. Heraldri č. 5 (Tbilisi 2016), s. 32-50, il.

Symboly měst. In: Encyklopedie českých právních dějin. XVII. svazek. Plzeň, Ostrava 2019, s. 332-346 a barevná příloha č. 46. ISBN 978-80-7380-769-6

Nejstarší československá vlajka? / s Petrem Exnerem jr. In: Sto let československé vlajky: sborník článků vydaný u příležitosti stého výročí přijetí československé vlajky = 100 years of the Czechoslovak flag. Praha 2020. s. 41-42. ISBN 978-80-270-7342-9.

(Sestavil A. Brožek)

JIRÍ ČALKOVSKÝ

PRAPOR TĚLOCVIČNÉ JEDNOTY SOKOL PODOLÍ U BRNA

V roce 1910 se v obci odehrály dvě události, které svým významem přesáhly hranice regionu. Vojenští vysloužilci uspořádali oslavu 25. výročí založení spolku, ke kterému jim se vši parádou přijely blahopřát spolky i ze vzdáleného okolí. Jejich defilé, provedené jako vždy „v ladném pořádku“ a doprovázené záplavou praporů, zanechalo v přihlížejících silný dojem. Se svým praporem přijatým v roce 1888 se představil i místní spolek. Vzhledem k tomu, že se prapor nedochoval, byl jeho vzhled rekonstruován až na základě poznámky vyhledané v roce 2015: „...na jedné straně praporu je obraz sv. Václava na modrém podkladu, na druhé straně obraz sv. Cyrila a Metoděje na bílém podkladě. Obě strany jsou lemovány žlutočerným zoubkovaným okrajem. Špička žerdě je žlutá.“¹

Druhou akcí byla Hospodářsko-živnostensko-průmyslová výstava, kterou svými exponáty obeslalo 188 vystavovatelů ze všech koutů Moravy a Čech. Firma František Ruber, sídlící na Kaiserstrasse 4, v sedmém vídeňském obvodu, se mimo jiné představila jako „... dílna pro vyšívání zlatem, stříbrem a hedvábím pro kostelní roucha a spolkové prapory“.²

Možná že právě tyto dvě události podpořily myšlenku na pořízení praporu Tělocvičné jednoty Sokol Podolí. Kronikář spolku Jan Březa v zápise pro rok 1910 k této věci zaznamenal: „Po celodenní práci v Brně scházeli se společně, cestou ku domovu bratři Josef Piše, Jakub Dresler a Jan Březa. V debatním hovoru podnikli pokus pro zřízení slavnostního praporu, který zpracován v Praze u firmy Mázlové pro slavnost na běžný rok 1911.“³

První informace o slavnosti přijetí praporu byla zveřejněna ve věstníku sokolských žup Tyrš: „Sokol v Podolí u Brna odbývá dne 28. května, po případě dne 4. června 1911, slavnost odhalení praporu. Bližší zprávy oznámeny budou plakáty. Žádáme bratrské jednoty v župě sdružené, by v ten den žádných slavností neb výletů nepořádaly.“⁴

Povolení k uspořádání slavnosti bylo nutné získat na Okresním hejtmanství v Brně. Tam byla patřičná žádost, doplněná přílohami s nákresem praporu, jeho popisem a podrobným programem slavnosti, odeslána 26. dubna 1911. Žádost byla vyřízena kladně a ukládala jen standardně požadované povinnosti: „... k žádosti ze dne 26. 4. 1911 uděluje se tímto povolení k nošení spolkového praporu dle předloženého barevného vyobrazení a popisu. Podotýká se, že spolku dlužno ku každému použití praporu při veřejném korporativním vystoupení spolku zvláštního zdejšího předchozího povolení, jakož i ke každé změně tohoto neb jeho části.“⁵

Slavnost se uskutečnila 28. května 1911 a její průběh byl zaznamenán do kroniky

PRAPOR TĚLOCVIČNÉ JEDNOTY SOKOL PODOLÍ U BRNA

návrh praporu

rub a líc praporu

spolku: „Návrh zpracoval bratr studující na sochařské akademii Rudolf Březa, a sice strana levá: okraj bílý s polem červeným, monogram Sokol bílý a nápis ‚Tužme se‘. Strana pravá: okraj červený, pole bílé s nápisem ‚Podolí u Brna‘.

Děvy, které utvořily odbor dámský, žádaly bratra Jana Březu, že zhotoví stuhu s věnováním, by jim dal příslušné heslo. Tedy stuha z damašku červeného se stříbrným vyšíváním schválena – ‚Ve svornosti k nejvyšší metě‘. Výbor společně s odborem dámským vedoucí slečnou Marií Šmidlovou požádaly paní Svobodovou, by byla ochotna převzít kmotru a matku praporu. S ochotou přijala a věnovala stuhu světle modrou z atlasu s nápisem zlatě vyšitým ‚Všs prapore sokolský vždy nad národem českým‘. Jak krásné tři symboly na praporu.

Slavnost konala se za krásného slunného dne květnového. Za obrovského nadšení vyšel průvod od mlýna pana Zukala, za zvuků hudby sokola líšeňského. U bratra starosty Josefa Píše zastavil průvod, kde převzaly družičky svinutý prapor na bílé stuhy, jako symbol sesterství příštího.

V zahradních místnostech bratra Rudolfa Zemana, kam průvod dorazil, bylo již vše přeplněno, takže zahrada v měřítku asi 1.400 m² podobala se směsici máků a květného pole. [...] Zatloukány hřeby s příslušnými hesly jednotlivých hostí, naposled matky praporu, která ho zvedá a předává prvnímu praporečníku bratru Janu Březovi se slovy: ‚Bratře praporečníku, přijmi prapor a buď jeho strážcem v dobách dobrých i zlých‘.

Nutno jen litovati, že nebylo možno slavnost zvěčnit pro věčnou paměť, protože určený fotograf ve směsi davu tak hustého byl sražen i s přístrojem k zemi, a tak nám nezůstala v obraze památka pro budoucí pokolení.“⁶ Slova kmotry praporu Marie Svobodové o nutnosti chránit prapor ve zlých dobách se měla časem naplnit. A to hned dvakrát.

Když byla na počátku II. světové války činnost jednoty zastavena, podařilo se díky statečnosti Jana Šika prapor před zničením zachránit. Ten jej při plném vědomí rizika, které podstupuje, přijal po celou dobu okupace pod svou střechu.

Po osvobození v roce 1945 prapor opět sloužil obnovenému spolkovému životu. Občané tak byli v roce 1946 svědky manifestačního průvodu procházejícího obcí na dvůr sokolovny, kde se uskutečnilo první veřejné cvičení v osvobozené vlasti. V čele průvodu, stejně jako dříve při podobných příležitostech, šel praporečník se spolkovým praporem. V následujícím roce, kdy probíhaly přípravy na 11. všesokolský slet, se situace opakovala.

Po tzv. „únorových událostech“ roku 1948 se začala situace měnit i v podolské TJ. Po nátlaku nově vytvořeného Akčního výboru TJ na „očistu“ od nežádoucích členů a v obavách z dalšího vývoje bylo rozhodnuto o dalším ukrytí praporu. Tento úkol vzal na sebe znovu Jan Šik. Opětovného předání praporu mateřské jednotě se již nedožil. Na tomto místě ho počátkem devadesátých let zastoupil až jeho vnuk. Prapor

Tělocvičné jednoty Sokol Podolí se tak vrátil do péče spolku, kterému byl před více než sto lety určen.

V roce 2017 byl prapor předán k restaurování. Restaurátorská zpráva Lenky Dolanské konstatuje, že byl převzat prapor o rozměrech 112×148 cm a dvě oboustranné stuhy široké 15 cm, s tím, že všechny tyto části jsou silně poškozené. Vlastní konzervačně-restaurátorská práce sestávala z řady operací, mezi které patřily textilně technologické rozbory, mechanické odstranění povrchových nečistot, demontáž a čištění rubové a lícové strany, celoplošné podložení obou stran obarveným pomocným materiálem, fixace trhlin. Na výšivkách byla provedena fixace uvolněných stehů a jejich doplnění odpovídajícím materiálem. Po ukončení těchto prací byl na prapor zhotoven textilní obal a krabice pro jeho dlouhodobé uložení.

Poznámky:

¹ MZA, fond B 40, kart. 685, sig. 2/7a, f. 42.

² Katalog výstavy, s. 28, archiv autora.

³ SOkA Brno-venkov, fond G-452 Sokol – tělovýchovná jednotka Podolí, neinv., Kronika z let 1926-2000, s. 55.

⁴ Tyrš, 31. 3. 1911, s. 80.

⁵ SOkA Brno-venkov, fond A-1, kart. č. 1223, inv. č. 861.

⁶ SOkA Brno-venkov, fond G-452 Sokol – tělovýchovná jednotka Podolí, neinv., Kronika z let 1926-2000, s. 57.

Poznámka k obrázkům: Návrh praporu je uložen v SOkA Brno-venkov, fond A-1, kart. č. 1223, inv. č. 861. Ostatní obrázky pocházejí z archivu autora.

ADRESA AUTORA: JIŘÍ ČALKOVSKÝ, NAD OBEČNÍM ÚŘADEM 372, 664 03 PODOLÍ,
JCALKOVSKY@VOLNY.CZ

SUMMARY

This article deals with the history of the flag belonging to one of thousands physical training associations called Sokol and adopted in 1911 in a small village in South Moravia. The members of Sokol, inspired by the flag of the local veterans association from 1888, decided to adopt their own symbol and delivered the proposed model to the application presented to the district authority in Brno. The authority passed the manufacturing and display of such a flag and it – modeled by a student of the Sculpture Academy Rudolf Březka – was festively introduced on May 28, 1911. Its red obverse bordered by a wavy white rim bore the Sokol monogram and inscription “Tužme se”

(Do our best!) - all in white. The reverse – manufactured in inverted colours – showed the name of the village Podolí u Brna. At the same time, two ribbons dedicated by the ladies group (see illustration) and by Ms. Marie Svobodová who was nominated for the godmother of the flag respectively, were also added. The celebration included a procession through the village and handing over the banner to the first flag-bearer Jan Březa. However, the Sokol flag also experienced bad times. First, after the Nazi occupation in 1939 the association was dispersed and the flag was saved from destruction by hiding in trustworthy hands. Secondly, when the communists usurped power in our country in 1948 and the Sokol association was swallowed up by the universal sport and physical training federation, the banner of Sokol from Podolí was hidden again. Only the Velvet revolution and the revival of the Sokol associations enabled free display of this flag in the beginning of 1990s. In 2017, the flag was restored to its present state as shown in the table.

NOVÉ VLAJKY A ZNAKY

KEMEROVSKÁ OBLAST (Ruská Federace)

Návrh nového znaku Kemerovské oblasti Kuzbasu byl předložen k veřejné diskusi 20. prosince 2019 na zasedání Legislativního shromáždění v Kemerově. Návrh byl schválen zákonem Kemerovské oblasti č. 23-OZ ze dne 10. března 2020 „O změnách zákona Kemerovské oblasti o symbolech Kemerovské oblasti“. Tím se změnila podoba znaku oblasti (a také vlajky, na níž je znak vyobrazen), symbolů přijatých v roce 2003.

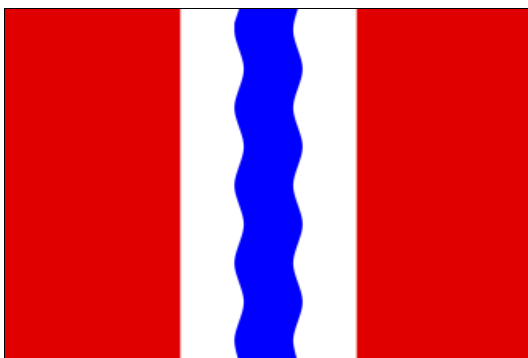
Změna symbolu byla provedena na podkladě stanoviska heraldické komise RF o nesprávném vzhledu znaku a z toho vyplývající nemožnosti jeho vložení do heraldického registru RF. Podmínky pro vzhled znaku umožňují použít pět typů korun (ale nikoliv té použité na znaku v roce 2003) a nepřipouští použití nápisů. Nový znak oblasti již všechny požadavky splňuje: na štítu byla umístěna zemská koruna, letopočet 1943 (rok založení oblasti) byl odstraněn stejně jako dubové ratolesti okolo štítu.

V příloze č. 1 zákona je znak popsán jako červený štít se zelenou patou a černým pětiúhelníkovým polem pod zlatou hvězdou, jejíž horní paprsek se dotýká horního a dolní dva jsou prodlouženy k bočním okrajům štítu a přiléhají k černému poli. V něm kosmo krumpáč šikmo podložený kladivem, celé podložené třemi volnými obilnými klasy, jejichž stonky zasahují do paty štítu, vše zlaté. Na štítě je zemská koruna a okolo štítu stuhu Leninova řádu. Znak má tři varianty, úplnou s korunou a stuhami, korunovanou bez stuh a třetí variantou je samotný štít. Vlajka je popsána v příloze

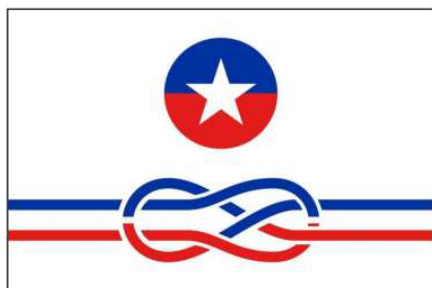
KEMEROVSKÁ OBLAST (RUSKÁ FEDERACE)

OMSKÁ OBLAST (RUSKÁ FEDERACE)

VLAJKY NOVÝCH ČLENŮ FIAV

CONAVEX

VRCC

č. 4 zákona. Tvoří ji modrý žerďový pruh široký třetinu délky listu s úplným znakem v jeho horní polovině a červené pole. Poměr šířky k délce listu je 2: 3.

Černé pole symbolizuje těžební průmysl oblasti, červená pole představují roztažený kov a nerostné bohatství oblasti a zelená pata štítu přírodu a péči o životní prostředí oblasti. Zlatá hvězda spolu s červenými poli symbolizuje odvahu, výdrž a hrdinství obyvatel Kuzbasu v bitvách při obraně ruského státu. Krumpáč a kladivo představují těžký průmysl a jejich zkřížení sjednocení sil za vyšším účelem. Obilné klasy symbolizují důležitost zemědělství v ekonomice oblasti, úrodnost, bohatost a rekultivaci. Jejich spojení s krumpáčem a kladivem je symbolem jednoty lidské práce a přírodního bohatství. Oblast byla dvakrát vyznamenána Leninovým řádem (1967 a 1970), což symbolizují stuhy řádu okolo štítu. Zemská koruna na štítě indikuje statut oblasti jako subjektu federace (<https://www.kommersant.ru/doc/4268461>; <http://docs.cntd.ru/document/990303090>).
Petr Exner

OMSKÁ OBLAST (Ruská Federace)

V roce 2019 byla v Omské oblasti ustavena pracovní skupina, která měla za úkol upravit stávající znak oblasti přijatý v roce 2003 tak, aby odpovídal požadavkům na znak subjektu Ruské Federace stanoveným heraldickou komisí při prezidentu Ruské Federace. Komise vycházela ze stávajícího znaku oblasti. Zachovala jeho základní symboliku a upravila jeho barvy tak, aby odpovídaly historickému znaku Omsku a také aktuální vlajce oblasti z roku 2003. Tu tvoří pět svislých pruhů, červený, bílý, vlnitý modrý, bílý a červený v poměru 3: 1: 1: 1: 3. Poměr šířky k délce listu je 2: 3.

Dne 28. dubna 2020 podepsal gubernátor oblasti Alexander Burkov zákon č. 2267-OZ, který mění odstavce č. 2 a 3 zákona č. 450-OZ z roku 2003 „O znaku a vlajce Omské oblasti“ a stanoví v něm nový blazon znaku: „V červeném štítě stříbrný kříž doplněný úzkým vlnitým modrým kulem, přes který je přeložena červená kontura pevnosti s pěti bastiony, jedním nahoru. Na štítě zlatá starobylá carská koruna, okolo štítu stuha Leninova řádu.“

V příloze č. 3 zákona je podrobně popsána symbolika znaku. Červená barva odpovídá barvě historického znaku Omské oblasti z roku 1825, je symbolem života, milosrdenství a lásky a v souvislosti s pevností symbolizuje chrabrost, nebojácnost a vojenskou statečnost typickou pro Sibiřany. Stříbrná barva kříže je barvou čistoty úmyslů, ušlechtilosti, spravedlivosti a velkomyslnosti. Poukazuje i na klimatické rysy Sibiře – jeho neohrazené sněhové pláň. Modrá symbolizuje nádhru, vznešenost a jemnost. Kříž je starobylý a mnohovýznamový symbol, je slunečním znakem symbolizujícím energii života a koloběh přírody. Je symbolem ctností: víry, spravedlivosti a milosrdenství. Kříž také značí území Omské oblasti. Vodorovné rameno představuje transsibiřskou magistrálu, která dává impuls ekonomickému rozvoji Omské ob-

lasti, a spojení západu a východu země. Svislé rameno kříže s modrým vlnitým kulem symbolizuje spojení severu a jihu po řece Irtyš. Jako výraz administrativního centra Omské oblasti je ve středu kříže vyznačena červená kontura pevnosti s pěti bastiony – Omské pevnosti založené roku 1716. Starobylá carská koruna poukazuje na status Omské oblasti jako subjektu Ruské Federace a symbolizuje historickou minulost, kdy z této oblasti vycházela expanze ruského státu. Stuha Leninova řádu – státního vyznamenání, které Omská oblast obdržela roku 1956 – symbolizuje její slávu, pracovitost obyvatel oblasti a zemědělství, které je významným odvětvím ekonomiky oblasti.

Znak je možno používat ve třech variantách, samotný štít, malý znak (s korunou) a střední znak (s korunou a stuhou). Dosavadní znak je možno souběžně používat do 1. ledna 2030 (<http://www.garant.ru/hotlaw/omsk/1364801/>).

Petr Exner

CHILSKÁ NÁRODNÍ VEXILOLOGICKÁ KORPORACE CONAVEX

Jedná se o právní sdružení založené v roce 2017. Díky práci deseti vexilologů se podařilo vytvořit společenství, které má za cíl studium a popularizaci vexilologie a vexilografie v Chile i ve světě.

V rámci zlepšení organizace společnosti došlo k vytvoření následujících komisí:

a) Vexilologická komise, jejíž práce spočívá ve výzkumu témat dotýkajících se samotné vexilologie se zahrnutím příbuzných společenských věd za účelem vydávání týdenních (sic!) publikací jako výsledku práce společnosti na národní i mezinárodní úrovni.

b) Vexilografická komise věnující se práci na návrzích, tvorbě a konstrukčních popisech vlajek a dalších příbuzných symbolů v souladu s aktuálně platnými vexilologickými pravidly, případně navrhopvat jejich doplnění.

c) Komise pro vzdělání a osvětu, jejímž cílem je navazování kontaktů se vzdělávacími institucemi na národní i mezinárodní úrovni za účelem rozšíření povědomí o vexilologii prostřednictvím výstav na základních a středních školách. Dalším cílem je organizování přednášek a seminářů na půdě vysokých škol, muzeí a podobných institucí.

Realizaci výše uvedených cílů zaštiťují naše symboly – vlajka a emblém CONAVEX, které byly zavedeny 8. září 2016. Vlajka obsahuje zjednodušenou verzi štítu z chilského státního znaku. Tento emblém je umístěn nad mezinárodní vexilologický symbol, který je vyveden v barvách prezidentské šerpy – jednoho z odznaků státní moci v Chile. Bílé pole vlajky zdůrazňuje harmonii barev. Autorem vlajky je člen CONAVEX Cristóbal Barra Cisterna, který ji navrhl s poměrem stran 2: 3 a v barvách Pantone: červená 485 a modrá 286.

Spolu s vlajkou používá CONAVEX i emblém, který je z ní odvozen. Kruhové pole obsahující výsek vlajky je obklopeno názvem společnosti, který je od letopočtu 2017 v patě emblému oddělen dvěma červenými hvězdami.

Steffan Giadach Axt
(přeložil Petr Holas)

Poznámka redakce:

Překladem článku od předsedy CONAVEX doplňujeme, jako již tradičně, informace o symbolech nově přijatých členů FIAV. Co se týče dalších nováčků z roku 2019:

Středisko Vexillological Research Center of China představilo svou vlajku 7. ledna 2020 na FB profilu Flags of the World (viz obrazová příloha). Pětice hvězd, stejně jako barevnost vlajky, je převzata z čínské státní vlajky. Žlutá barva odkazuje na čínské kulturní dědictví. Latinské písmeno "V" - vexilologie rozvíjející se pod září pěti hvězd - je tvořeno dvěma odvrácenými historickými prapory. Jejich podoba odpovídá vyobrazení na tzv. Nápisech na věštebných kostech, které představují jeden z nejstarších záznamů čínskému písemnictví. Dohromady má emblém symbolizovat spojení historických tradic užívání vlajek a moderní vexilologie. Poměr stran je 2:3.

Združení za heraldiku i veksilologija i faleristika Makedonsko grbslovno društvo Skopje pravděpodobně převzalo jako nástupce Makedonsko heraldičko združenje i jeho vlajku, která byla popsána ve *Vexilologii* č. 161, str. 3165 (na stránkách společnosti je nicméně popsán jen znak v několika variantách).

VEXILOLOGIE Č. 197, ZÁŘÍ 2020

ZPRAVODAJ ČESKÉ VEXILOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI, Z. S.

ISSN: 1211-2615

Adresa: Ing. Jaroslav Martykán,

Matuškova 14/796, 149 00 Praha 4

E-mail: vexilologie@centrum.cz

Web: www.vexilologie.cz

Výkonný redaktor: Ing. Aleš Brožek

Redakční rada: Ing. Aleš Brožek,

Ing. Petr Exner, Mgr. Pavel Fojtík,

Ing. Petr Holas, Josef Hubka, Kryštof Huk

Ing. Jaroslav Martykán (předseda),

PhDr. Zbyšek Svoboda

Grafická úprava: Karel Kolman

Výtvarná spolupráce: Ing. Petr Exner, Kryštof Huk

Anglické překlady: Ing. Jaroslav Martykán

VEXILOLOGIE No. 197, SEPTEMBER 2020

Journal of the Czech Vexillological Society

Address: Ing. Jaroslav Martykán,

Matuškova 14/796, CZ-149 00 Praha 4

OBSAH

JOSEF HUBKA

Z HISTORIE STÁTNÍCH SYMBOLŮ TÁDŽIKISTÁNU 3943

ALEXANDER NIKODIMovič BASOV

SOUČASNÉ VOJENSKÉ NÁMOŘNÍ VLAJKY EVROPSKÝCH ZEMÍ (XI) 3953

BIBLIOGRAFIE VEXILOLOGICKÝCH PRACÍ PETRA EXNERA

ZA POSLEDNÍ DESETILETÍ 3956

JIRÍ ČALKOVSKÝ

PRAPOR TĚLOCVIČNÉ JEDNOTY SOKOL PODOLÍ U BRNA 3958

NOVÉ VLAJKY A ZNAKY 3962

KEMEROVSKÁ OBLAST (RUSKÁ FEDERACE) 3962

OMSKÁ OBLAST (RUSKÁ FEDERACE) 3964

CHILSKÁ NÁRODNÍ VEXILOLOGICKÁ KORPORACE (CONAVEX) 3965

CONTENTS

JOSEF HUBKA

HISTORY OF THE TAJIKISTAN STATE SYMBOLS 3943

ALEXANDER NIKODIMOVICH BASOV

CURRENT NAVAL FLAGS OF THE EUROPEAN COUNTRIES, PART XI 3953

BIBLIOGRAPHY OF WORKS BY PETR EXNER WITHIN THE LAST DECADE 3956

BANNER OF THE SOKOL GYMNASIAC ASSOCIATION IN PODOLÍ U BRNA 3958

NEW FLAGS AND ARMS 3962

KEMEROVO OBLAST (RUSSIAN FEDERATION) 3962

OMSK OBLAST (RUSSIAN FEDERATION) 3964

NATIONAL CORPORATION OF VEXILLOLOGY OF CHILE (CONAVEX) 3965